

Det kongelige Landbruks- og Matdepartement
Avdeling for skog- og ressurspolitikk
Pb 8007 Dep
0030 OSLO

Moss, den ..01.2010

HØRING – FORSLAG OM NY LOV OM SIKRING MOT OG ERSTATNING FOR NATURSKADER (NATURSKADELOVEN) – DERES REF 200800093-/EIE

Det vises til departementets høringsbrev av 11.09.2009 som i ettertid er oversendt Ankenemndas medlemmer fra Statens Landbruksforvaltning (SLF).

Høringsfristen er satt til 15.01.2010. Ankenemnda for Statens naturskadefond, dvs. dagens klageinstans for klager over vedtak etter gjeldende naturskadelov og etter naturskadeforsikringslovens § 3, har følgende bemerkninger til høringsutkastet:

1. Til departementets brev av 11.09.09:

1.1

Ankenemnda stiller seg positiv til evt. endringer i dagens regelverk i den utstrekning dette vil gi kortere saksbehandlingstid og mindre komplisert saksbehandling. I mange tilfeller er det muligens ikke behov for takst fastsatt ved lensmannsskjønn hvilket er hovedregelen etter dagens system.

Fordelen med lensmannsskjønn, og dagens innmelding av skader til lensmannen, er at en lokal instans innhenter dokumentasjon for skadene, herunder omfang og årsak. Ankenemnda er på den annen side av den oppfatning at det innebærer en unødvendig ressursbruk å avholde lensmannsskjønn for å fastslå omfanget av skadene før det er avklart om skaden er forårsaket av naturskade. Det er imidlertid viktig at det så raskt som mulig etter at en skade er inntrådt, blir foretatt tilfredsstillende registrering/dokumentasjon av årsak og skadeomfang. Å utsette skjønnet/skaderegistreringen, vil medføre at dokumentasjonen av årsak og skadeomfang blir mer usikker enn ved en rask og forsvarlig registrering. Således er det Ankenemndas erfaring i forbindelse med klagebehandlingen at det i mange tilfeller er behov for å innhente ytterligere dokumentasjon/uttalelse fra lokale myndigheter, fortrinnsvis fra lensmannen, for å sikre en forsvarlig saks- og klagebehandling. Det er etter Ankenemndas oppfatning viktig at det lokalt på et tidlig tidspunkt registreres opplysninger og sikres tilfredsstillende dokumentasjon bl.a. av hensyn til en forsvarlig klagebehandling. Dette vil eksempelvis sikre likebehandling av flere skadelidte, mens utfallet av søknad om erstatning kan bli ulikt dersom det er den skadelidte alene som skal ha ansvaret for å dokumentere skaden, herunder skadeårsak. Den skadelidtes egen vurdering av skaden og dens omfang vil variere fra person til person, hvilket tilsier at ordningen med lensmannsskjønn opprettholdes.

Ankenemnda er således av den oppfatning at det kan være hensiktsmessig å opprettholde ordningen med at skader meldes til den lokale politimyndighet som også skal ha ansvar for innhenting/sikring av opplysninger/dokumentasjon for skaden/skadeårsaken så snart som mulig etter at skaden har inntruffet. Lensmannsskjønn kan imidlertid muligens gjøres betinget av at SLF finner dette nødvendig; dvs. der hvor SLF ikke finner å kunne akseptere skadelidtes egen oppgave over det økonomiske tapet.

1.2

Ankenemnda finner det ikke naturlig å ha noen formening om hvorvidt dagens ordning, hvoretter avgjørelsesmyndigheten i første instans er lagt til Statens naturskadefond, bør avvikles slik at avgjørelsesmyndigheten blir lagt til Statens Landbruksforvaltning.

Ankenemnda finner likevel grunn til å peke på at Statens naturskadefond med sin sammensetning representerer en viktig "breddeverdi" ved vurderingen av skadetilfeller, og utgjør et nyttig og viktig korrektiv til administrasjonen i kraft av Statens Landbruksforvaltning. Ankenemnda stiller spørsmål ved om det er riktig å legge opp til saksbehandlingsrutiner for naturskadeordningen som om den var en ordinær tilskuddsordning. Hovedstrukturen for saksbehandling av naturskadesaker bør være basert på de større naturskadetilfellene – som behandles av et særskilt organ som Statens Naturskadefond i første instans – og slik at saksbehandlingen i mindre saker blir delegert til SLF.

Det innebærer for øvrig ingen nyordning at klager over avgjørelser av søknader om erstatning etter naturskadeloven skal avgjøres nasjonalt av en egen nemnd. Klageadgangen er etter gjeldende lov lagt til Ankenemnda for naturskader, og endringen av betegnelsen av klageinstansen fra "Ankenemnda" til "Klagenemnda for naturskader" innebærer så vidt Ankenemnda kan se ingen realitetsendring.

2. Ankenemnda har følgende bemerkninger til forslaget til lovtekst:

Ad § 1:

Ankenemnda er enig i at lovens hovedformål fortsatt bør være å bidra til å gjenopprette skader som følge av en naturulykke. Det bør imidlertid allerede i § 1 komme frem at bestemmelsen ikke er unntaksløs, idet gjenoppbygging bare er aktuelt hvor dette er økonomisk forsvarlig – dvs hvor kostnadene til gjenoppbygging ikke er vesentlig høyere enn bruksverdien av det skadede objekt. Dette kan enkelt gjøres ved å innta en henvisning til § 6 i § 1, annet ledd første punktum in fine.

Ad § 2:

Ankenemnda har ingen særskilte bemerkninger til forslaget. Dog vil Ankenemnda bemerke at nemnda oppfatter forslaget dit hen at lovforslaget – i motsetning til gjeldende lov – ikke åpner for billighetserstatning for avbruddstap, avlingsskader eller nedbørsskader slik som etter gjeldende lovs § 3, siste ledd, § 4 annet ledd og § 5 første ledd.

Ad § 3:

Av kommentarene til § 3 fremkommer at det er ment at fester av statlig og kommunal eiendom skal være berettiget til naturskadeerstatning. Ankenemnda er av den oppfatning at dette bør fremkomme klart av selve lovteksten. Slik § 3 siste ledd er formulert, gir ordlyden i lovteksten ikke holdepunkt for å legge til grunn at festere av statlig, kommunal eller fylkeskommunal grunn har rett til erstatning ved naturskade på den festede eiendom. Tredje ledd bør derfor omformuleres slik at det klart fremkommer at unntaket ikke gjelder når fester som ikke er stat, kommune eller fylkeskommune.

For øvrig bør det etter Ankenemndas oppfatning også fremkomme at stat, kommune eller fylkeskommune i egenskap av å være fester ikke skal være berettiget til erstatning.

Ankenemnda ser ikke bort fra at ordlyden i forslaget annet ledd vil kunne medføre unødvendige tvister, og at forslaget vil kunne medføre usikkerhet og uklarhet mht. hvem som skal ansees som eier og hvem som evt. er rettighetshavere, for eksempel bruksberettigede til en eiendom. Det kan også reises spørsmål om hva som menes med "eiendommen" i annet ledd. Er det det enkelte matrikelnummer det siktes til, eller den skadede del av eiendommen? Det kan eksempelvis tenkes at en naturskade har medført vesentlige skader på et lysløypeanlegg som et idrettslag har fått tillatelse fra grunneier til å anlegge, men at skadene på eiendommen for øvrig er minimale. Det er i slikt tilfelle ikke naturlig å karakterisere idrettslaget som eier av "eiendommen" selv om det er rettighetshaver og er den som har benyttet økonomiske ressurser på å opparbeide skadeobjektet – dvs den del av eiendommen som er blitt skadet som følge av naturskaden.

Ad § 4:

Det uttales i kommentarene til § 4 at bestemmelsen ikke innebærer noen endring i forhold til gjeldende rett. Ankenemnda er ikke uten videre enig i dette. Slik § 4 a) er utformet, innebærer forslaget at § 4 gir en utømmende definisjon mht hva som skal kunne ansees som "naturskade", mens gjeldende § 4, første ledd ikke er uttømmende. Ankenemnda finner for ordens skyld å bemerke at nemnda er av den oppfatning at det er hensiktsmessig at opplistingen er uttømmende og at den samsvarer med den korresponderende bestemmelsen i naturskadeforsikringsloven.

Mht. definisjonen av "skred" finner ankenemnda for øvrig grunn til å påpeke at utrasing og/eller utglidning av anbragte masser ikke har blitt ansett som "natur"-skade.

Ad § 5:

I og med at det vises til § 7 samt til §§ 8 og 9, bør det for ordens skyld også vises til § 10 om egenandel.

Ad § 6:

Ankenemnda er enig i at gjenopprettingskostnaden ikke bør erstattes dersom bruksverdien, evt salgsverdien, ligger vesentlig lavere enn gjenopprettingskostnaden. Det kan med fordel komme frem av lovteksten, dvs. annet avsnitt, at skadelidte ikke kan kreve dekket kostnadene til gjenoppretting når denne kostnaden vesentlig overstiger den verdiforringelse som skaden medfører. Verdiforringelsen bør beregnes på samme måte som ved avståelse ved ekspropriasjon, jfr. vederlagsloven av 1984.

Ad § 7:

Etter gjeldende § 11 kan erstatningen nedsettes eller helt nektes når det er grunnlag for avkorting etter nr. 3 litra a-e. Slik forslaget er utformet kan dette oppfattes dit hen at erstatning ikke helt skal kunne nektes. I forarbeidene til § 7 vises til praksis i forsikringssaker, og Ankenemnda vil derfor for ordens skyld peke på at det ikke er uvanlig at det i forsikringssaker foretas avkorting med inntil 100% slik at det ikke blir noen erstatningsutbetaling overhodet.

Dersom det etter ny naturskadelov skal være hjemmel for å nekte erstatning helt p.g.a. at det foreligger avkortingsadgang, bør dette fremkomme av lovteksten.

Ad §§ 8 og 9:

Ingen bemerkninger til forslagene. Ankenemnda vil for ordens skyld påpeke at Statens naturskadefond etter gjeldende lov har vært svært tilbakeholden med å gi tilskudd til

merkostnader. Dette tilsier at det i forskrift til bestemmelsen gis klare anvisninger på når lovgiver er av den oppfatning at slike tilskudd skal gis.

Ad § 10:

Å sette egenandelen til 25% bryter med det prinsipp som har vært nedfelt i naturskadeloven siden ordningen ble innført i 1961. Pr. i dag er fastsatt egenandel kr. 10.000,-, og så er det gjennom forskrift bestemt at en skade skal dekkes med 85% av beregningsgrunnet.

I saker etter naturskadeforsikringsloven er egenandelen p.t. kr. 8.000 pr. skade, og etter gjeldende naturskadelovens § 11 nr. 1, trekkes det kun en egenandel hvor en eiendom er påført naturskade som dekkes både under naturskadeforsikringsloven og under naturskadeloven.

Forslaget til ny § 10, bryter således med den etablerte ordning, og harmonerer ikke med tilsvarende bestemmelse i naturskadeforsikringslovens § 3. Ankenemnda kan ikke se at forslaget innebærer noen forenkling, men er av den oppfatning at det vil kunne oppstå unødvendige misforståelser og uklarheter som følge av den foreslåtte endring.

Ankenemnda er av den oppfatning at det er naturlig å først beregne gjenopprettingskostnaden/tapet, deretter trekke fra en fastsatt egenandel og deretter vurdere om det skal foretas avkorting etter § 7. Det må fremkomme – enten i lovteksten eller i forskrift – om det skal være adgang til 100% avkorting slik som i naturskadeforsikringssakene.

Forslaget innebærer for øvrig at det ikke lenger skal trekkes en egenandel pr. skadelidt der hvor eiendommen eies i sameie, jfr. gjeldende naturskadelovens § 12. Det er etter Ankenemndas oppfatning hensiktsmessig at det kun trekkes en egenandel pr. skadet eiendom, slik at erstatningsoppgjøret blir det samme uansett om den skadde eiendom eies i sameie eller ligger i eneeie.

Ad § 11:

Ankenemnda er av den oppfatning at søknad om erstatning som hittil med fordel kan samordnes gjennom den lokale lensmanns/politietat.

Ad § 12:

Som anført foran, er Ankenemnda av den oppfatning at det bør påhvile en lokal instans å sørge for innhenting og sikring av dokumentasjon for selve skaden og dens omfang/årsak i forbindelse med at en påstått naturskade blir innmeldt.

Ad § 14:

Ankenemnda har ikke kommentarer til selve forslaget til ordlyd i bestemmelsen, men er av den oppfatning at bestemmelsens overskrift bør omformuleres.

Ad § 17:

Etter Ankenemndas oppfatning bør krav på erstatning kunne transporteres i forbindelse med med overdragelse av eiendommen, evt festerett til eiendom, som erstatningen knytter seg til.

Ad § 19:

Bestemmelsen tilsvarer dagens §§ 18 og 19.

Ad § 21 – Endringer i andre lover

Endringen av betegnelsen på klageinstansen etter naturskadeloven, samt evt. avvikling av Statens naturskadefond som avgjørelsesmyndighet, nødvendiggjør endringer i naturskadeforsikringsloven av 16.06.1989 nr. 70 §§ 2, 3 og 4. I naturskadeforsikringsloven § 1 vises for øvrig til "naturskadeloven § 22"; Ankenemnda finner det naturlig at det i nfl § 1 i stedet vises til "naturskadesikringsloven § 22".

Ankenemnda for naturskader

Advokat Marte Reier, leder

Gjenpart: Statens Landbruksforvaltning